

COLOQUI GRACIOS, QUE TINGUEREN VADORO
el Cèrt, de Patèrna, Sènto el Ròig, y Pa lloc el Guapo, de
Benimàmet, rahonant de la terciàna del Ròig; y luego de les
Festes que es van à fer en Valencia à la vinguda dels Reys.

Badòc. Vadoro, à Deu.

Vadoro. Ell me guarde
de vosatros. *Sènto.* Cap ahón vas?

Vad. Cap á casa. Tú estás gròc,
Sènto: que has estat malalt?

Sèn. No em digues res. He tengut
tercianes à tan fatals,
que si Deu no ho remediara,
ya estaria en lo fosar.

Bad. Ma Abuela, despues de Deu,
fon qui el curá (cap sagrat!
sab mes que el òli de tenda!)
Ella me li va arreglar
un micapá de granòtes,
òli, mèl, pregunta, y sal,
en uns polvets de qui tollis,
ò tu tia, y aplicant
el empastre en lo melic,
feu un milacre tan gran,
que li doná la salut,
quant ya estava desauciat.

Vad. Gracies á Deu. Yo me alegre
de tot lo bò. Sento, engnany
la terciàna dèlma molt,
y dihuén que están plagats [ga
tots los Pòbles. *Sèn.* Vòls quet di-
lo que sent? Yo he reparat,
que sòls pilla la terciàna
el que menja pòc, ò mal.

Vad. Cóm? que á tú et faltaba res?

Sèn. Esteniment em faltá
en una ocasió. *Vad.* Pues tot
te faltaba. *Sèn.* Fon el cas,
que Badòc y yo, un disapte
anarem á festejar
á Neleta la morena

de Tòfol; y com al pas
está el melonar de Gòri,
volgué Badòc topetar
en que entrarem á banyarnos
la boca. Parlant, parlant,
menjí un horror de melóns,
hasta ahí puede llegar;
y uns vèrts, altres sems; de mòdo,
que desde aquell punt fatal,
ya no he segut mes persona.

Vad. Pues Badòc còm se lliurá
de tripotron? *Sèn.* Lo avestruç
còu hasta el ferro colat,
y no et dic mes. *Bad.* Ay amic!
Be ho paguí per altra part.

Vad. Què et sosuí? *Bad.* Yo ho diré.
El so Gòri, que amagat
dormia en la barraqueta,
del ruido es va despertar,
y vent la de *San Quintin*,
ixqué dient: „Alto allá.
Que el melonar no té amo?
Guilopos, lladres probats,
aguardeuse, que si agafe
la escopeta, os han de entrar
en la esquena els perdigons.“
Yo, com no tinc res de aguant,
li responguí: „Calle, abuelo,
que si em pasa per lo cap,
he de arrancarli els melons,
hu per hu, y el melonar
sanceret; y si despues
em puja la mosca al nas,
he de arrancarli hasta els fejes,
pera fer un verenar
de pepitòria.“ El so Gòri,

no feu altre, que amollar
el gatillo: mes cixint
de fogó, com un rellanç
em vaig tirar damunt de ell,
y pegantli trenta bacs
contra un marge, li diguí:
«Si no fóra per mirar
que vosté es un pòbre vell,
el ficaria set pans
baix dels meus pens.» En açò
vingué la Ronda. Volant
fuixqué Sento: mes yo cego
en que havia de calfar
al so Gòri, no la viu,
hasta tindre-la al costat.
El Alcalde de contado,
com me trobá en lo fracás,
diu: «Qué fas açí, Badòc?
Tú sens ducte haurás pasat
mala nit, que no fa molt,
anabeu per cixos camps
relinjant. Pues mira, dòrm
en la presó, que demá
nos vorem; y *punto en boca*.
Tú, Gregòri, ya em dirás
quant pòden valdre els melóns,
y els pagarà el so galan.
No havia pera morir-se?
Yo en vaig quedar palpitant;
y ni em valgueren escuses,
ni gemecs, ni plòrs, ni Sants
del Cèl; perque el bon Alcalde
es posá en la vara en alt.
Sèn. Mala nit, y patir gica.
Vad. En fi, se hagué de tirar
á que el jòc parara en taules.
Bad. Y encara el guanyí, pagant.
Vad. Pero escolta, parlador:
quí et ficaba en provocar
al so Gòri? Bad. Es un simple,
que el baldaré. Vad. Pues aspay,
que et portarán á un presidi,

quant no et porten al mercat
de Valencia. Bad. Això ho voriem
si estiguérem en lo fauc.
Sèn. No li respòngues, Vadoro,
que ell té ganes de parlar
fòra tò. Parlem nosatros
de còses alegres. Sabs
algo de nou de les festes
que se estàn ya preparant
pera quant vinguen els Reys
Vad. Sé que el Còs de la Ciutat
vòl esmerarse; y que els Grèmis,
y encara els Particulars,
se animen, á quí mes pòt.
Sèn. Pocs dies ha, vaig trobar
á Albudeca, y em digué,
que se estaben treballant
muchas cosas de primor.
Pero, Vadoro, no hiá
res mes de nou? Vad. Yo ara vinc
de Valencia; y he pillat
noticies, encara que
pòc es pòt averiguar
á fondo; si sòls, que tifen
á lluir-se els Valencians
en esta festa. Bad. Tú conta
tot lo que te hajén contat,
y despues ixca lo que ixca.
Vad. Yo no vullc ser enjamay
cabaçet de femater.
Sòls diré lo que he plegat
de bona tinta. Sèn. Pues dignes,
que els dos te estém escoltant.
Vad. Sent costum, que quant els Reys
apleguen á la Ciutat,
van á visitar devòts
nòstra Esglesia Catedral;
aquesta vòl recibirlos
ab la pompa que li cap.
Qué illuminacions proyecta!
Quánt es pulix de dalt baix!
Bad. La Sèn es una perleta

de aquelles que no se sap
quánt valen; y corresponen
que estiga neta y brillant.

Vad. La Aduana, com á que les
Casa Real, estarà
feta á les mil maravelles;
y ha de ser un que mirar
la plaça de Sen Domíngo.

Sen. Els Freres apanyarán
la frontera del Convent?

Vad. Sí; mes ho porten callat,
pera que fasa mes goig
á su tiempo. Allí dabant
el Conde de Carvelló
pareix que illuminará
tota sa casa de cera;
he que volen afirmar
altres veus mes fidedignes,
que en lo dia ha projectat
fer una encesa pasmosa
de llums en gòrs de cristal.

Bad. Serà aquello un Cielo Empíneo,
abierto de par en par,
con resplandores de gloria.

Vad. Y á mes: fent els Maestrants
un Jardí dins de la plaça,
está ha de viódre á quedar
lo mateix que un Parais.
Pues de fòcs artificials
no he dit res. Haurá Castells
colocats en varies parts,
que quant rebenten, ni Tròya
sels podria comparar
en lo incendi: haurá cordades
de cuets, que pasmarán
al mon; y cuets de llum
de color vèrt, ròig, y blau,
ò chiruflat. Sobre tot,
un contar y no acabar
han de ser les luminaries.

Bad. El òli es detramarà
com un riu per les taulades,

per cambòris, campanars,
torres, balconys y finestres.

Vad. Y si poguera brillar
el fòc de afecte, que arlix
en lo pit dels Valencians,
la nit mes fosca seria
com es ara un dia clar.

Sen. Y els Oficis de Fusters,
Torners, Perayres, Manyans,
Ferrers, Sabaters, y Sastres,
y demes (que niá un grapat)
farán de les sehues? *Vad.* Vaya!
Els uns erijen Altars
en los carrers de la vòlta
per ahon els Reys pasarán;
y altres, seguint altre rumbo,
fabriquen Carros triunfals.

El dels Ferrer serà un pasmo,
perque en ell colocarán
tres corpulentes estatués
(yo les he vist treballar)
de Hércules, Vulcano, y Júpiter,
que eren Héroes dels Pagans.
Els Carboners, Saboners,
Oliers, y me he olvidat
quin altre Ofici, en arreglen
hu, que representarà
la montanya de Sicilia,
que té el Vesubio, ó Volcá,
tirant de continuo llames:
á la falda naixerán
moltes fòntes del millor òli,
y òviles vives volant
anirán al rededor.

Sen. Això serà un gasto gran.

Vad. En una paraula: Oficis,
Parròquies, Comunitats,
Plebeyos, y Caballers,
tots pensen quina en farán.

Sen. Nosatros ya sabrás tú,
que volem illuminar
la Alameda, y les Almenes.

dels Portals. *Vad.* *Pues algo mas se medita.* Una noticia he sabut del so Juan el Lloctinent, y es, que els quatre Quartels arreglen un ball de cent parelles, cent giques, y cent gics, que les durán á grupa, sobre rocins, ó caballs molt enflocats, en sos cent criats de á peu, pera durlos del ramal; y dirijintse al Palacio del Rey, li presentarán uns tabacs de aquelles fruites que porte el temps; y acabant ballarán en gran salero una jáquera. *Sèn.* Será quanto pueda desearse.

Bad. Yo estic com un embobar. Föll! pues he de fer modo, que carregue el meu castany á mí, y á la mehua Quica.

Vad. Tonto! Els que vagen allá, han de ser triats á pols, y buenos mozos. *Bad.* Sagrat! Pues que yo no soc buen mozo? Qué no es com un diamant Quica, la filla de Tòni el curdo? *Vad.* Sí; tú marcial eres (perque yo de Quica no puc parlar) pero abans adereçat eixes cames, y tapat, si pots, en cale els forats de la pigota.

Bad. Conque es dir, que yo no vaig. Pues com anirá Quiqueta en un pelmaç al costat?

Vad. No hiá pòr que te la furtien;

perque si Quiqueta va, anirá així com van totes les demés, ò en son germá, ò en son marit, si en tinguera.

Sèn. Eu, la idea es arrogant.

Bad. Com son les Llauradoretas tan ayroses, y anirán mes empiulades que un tòro en llistes, flocs, farfalans, agulles, pintes de plata, pendientes, creus, y collars; y per altra part els gics son tan guapos y artiscats, farán una Cavalgata, que ella aqòles pegará mes còlp que tot lo demés.

Sèn. Pero al Rey qué li dirán?

Vad. Una arengueteta á tan dolça, que casi el farà plorar de ternura. *Sèn.* Conque es dir, que vorán els Soberans, com per un puesto els de la Hòrta, per altre els de la Ciutat, tots tiren á demostrarlos del millor mòdo que cap, ya en paraules, ya en accions, lo afeite que els té abrasats.

Bad. Ara has pegat en lo viu.

Vad. Sento, lo que estic mirant, es que es va tancant la nit.

Bad. Casi una hòra habem pasat en rahons y mijes lliures.

Vad. Pues á Deu, Sento.

Sèn. Y vixcam,

pera veure. *Vad.* Á Deu, Badòc.

Bad. Vadoró, ves en la pau del Àngel, y hasta altra vòlta que els tres nos pugám juntar.